

**Wetenschappelijke Commissie 27 september 2002 (Geologisch Instituut, Campus
De Sterre S8, Gent, 14u)**

Verslag van de vergadering

Aanwezig: Patric Jacobs (voorzitter), Natalie Beenaerts (vervanger Nanette Daro), Rudy Herman, Jan Mees, Eric Stienen, Frank Mostaert, Georges Pichot, Ernest Schockaert, Els Vanden Berghe, Sandra Vanhove (vervanger Magda Vincx), Tim Verslycke (vervanger Colin Janssen)

Verontschuldigd: Jean Berlamont, David Cox, Nanette Daro, Colin Janssen, Patrick Meire, Jaak Monbaliu, Frank Monteny, Jan Seys, René Van Grieken, Ann Vanreusel, Magda Vincx, Filip Volckaert

VERSLAG

Verslaggever: Jan Mees

1) Verslag vorige vergadering

Op p2, punt 4.5. "De eerste van **vijf** geplande e-conferences..." (i.p.v. vier). Het verslag van de vorige vergadering wordt mits deze aanpassing goedgekeurd.

2) Bijkomende agendapunten

Jan Mees vraagt toestemming om agenda en verslagen van de wetenschappelijke commissie te verspreiden via internet. Dit is een vraag van wetenschappers die zich onvoldoende betrokken voelen bij de werking van het VLIZ. Wat de agenda betreft is er geen probleem. Wat het verslag betreft merkt de voorzitter op dat dit problematisch is zolang het verslag niet door de commissie is goedgekeurd. Een schriftelijke (elektronische) procedure om het verslag goed te keuren kan ook niet in één beweging, aangezien een lid niet akkoord hoeft te gaan met wijzigingen die door andere leden worden voorgesteld. Georges Pichot stelt volgende procedure voor:

- het verslag wordt elektronisch aan de leden bezorgd in de week die volgt op de vergadering;
- de leden krijgen dan één week tijd om opmerkingen door te geven;
- vervolgens wordt een nieuwe versie met wijzigingen per e-mail rondgezonden;
- mits goedkeuring door alle leden (stille procedure: men dient binnen de week te reageren) wordt het verslag vrijgegeven voor verspreiding via www.vliz.be.

Deze procedure wordt door de commissie aanvaard.

3) Beslissingen van de vorige Raad van Beheer

Op de vergadering van 19 juni 2002 werd de raad van beheer op de hoogte gebracht van het volgende, tevens belangrijke informatie voor de wetenschappelijke commissie en de mariene wetenschappelijke gemeenschap in Vlaanderen/België in het algemeen:

"Na de feestelijke opening van het VLIZ heeft Peter Pissierssens, hoofd van de Ocean Services Section van IOC (UNESCO), de vraag gesteld of het mogelijk zou zijn of acht pakhuizen zouden kunnen worden bijgehuurd in de Vismijn voor een Project Office 'International Oceanographic Data and Information Exchange' (IODE). IODE is een wereldwijd service-oriented netwerk van oceanografische datacentra. Dit netwerk verzamelt, voert kwaliteitscontroles uit, en archiveert oceanografische waarnemingen en stelt deze ter beschikking van de lidstaten. De vraag werd gesteld door VLIZ aan het stadsbestuur van Oostende, dat een positief engagement heeft uitgesproken. Dit betekent concreet dat 4 vaste personeelsleden en 3 à 4 losse experts van IODE hier permanent zouden werken. Een belangrijk aspect is dat IODE heel veel workshops en vergaderingen organiseert, wat dus meteen ook op jaarbasis ± 1200 à 1400 experts van overal ter wereld naar Oostende zou brengen. Binnen de IOC gemeenschap wordt nu onderzocht of de lidstaten kunnen instemmen met een project office in Oostende. Aan Belgische zijde worden de gemengde financieringsmodaliteiten momenteel nagegaan (federaal, Vlaams). De gouverneur heeft zich bereid verklaard om de onderhandelingen tussen de betrokken actoren (AWI, DWTC, IOC) zo nodig te faciliteren."

Jan Mees benadrukt dat de aanwezigheid van zo'n multilaterale organisatie een grote meerwaarde zou betekenen voor VLIZ, en voor alle studenten en onderzoekers in de mariene wetenschappen in Vlaanderen en België.

4) Samenwerkingsakkoorden

Het samenwerkingsakkoord met **BMM** i.v.m. de Zeeleeuw en de Belgica wordt binnenkort ondertekend. Beide partijen zijn het eens over de tekst (definitieve versie wordt op de volgende vergadering uitgedeeld). Wat de samenwerking tussen de datacentra betreft, zal Jan Mees een korte discussienota opstellen en aan BMM overmaken.

Met **AWZ** wordt met verscheidene afdelingen (WLH, WWK) gepraat over een nieuw samenwerkingsakkoord, dat een feitelijke uitbreiding betekent van het bestaande i.v.m. het meetnet Vlaamse banken. Er wordt gesproken over samenwerking op het vlak van de ontsluiting en uitwisseling van wetenschappelijke informatie (incl. samenwerking van bibliotheken) en de modaliteiten voor een koppeling van de Hydra databank en het Meetnet Vlaamse Banken aan het Datacentrum van het VLIZ en de wederzijdse diensten die worden geleverd. Frank Mostaert bevestigt dat het de bedoeling is om de gesprekken later dit jaar te finaliseren.

Op initiatief van prof. Vincx, wordt onderhandeld met 4 professoren van de vakgroep biologie van de **RUG** (Eric Coppejans, Ann Vanreusel, Magda Vincx, Wim Vyverman). Met elke onderzoeksgroep zou een convenant ondertekend worden waarbij beide partijen elkaar erkennen als "bevoorrechte partner" in de onderzoeksdomeinen mariene biologie, meer specifiek in de ontwikkeling en beheer van databanken voor biodiversiteit. Er wordt gedacht aan een overeenkomst waarbij VLIZ ondersteuning biedt aan de onderzoekers bij het aanmaken van databanken. Anderzijds zullen de onderzoekers VLIZ ondersteunen met

taxonomische en ecologische expertise, waarbij o.a. gestreefd wordt naar uniforme soortenregisters. Andere artikels (worden nog onderhandeld) zouden betrekking hebben op o.a.

- data archivering: VLIZ kan instaan voor het archiveren van datasets van de RUG; na het beëindigen van projecten (onderzoeksprojecten, doctoraten, scripties, publicaties, etc.) onderzoekt RUG de mogelijkheid om de datasets tijdig aan VLIZ te bezorgen;
- geheimhouding en ontsluiting van gegevens: VLIZ assisteert bij nationale en internationale verplichtingen van de onderzoekers en fungeert als gateway ("data warehouse") tussen de RUG en nationale en internationale datacentra; VLIZ assisteert de onderzoekers bij het publiek maken van gegevens via internet, mits duidelijke bronvermelding en visibiliteit voor de eigenaars van de gegevens. De websites van VLIZ en de onderzoeksgroep(en) worden gelinkt. VLIZ maakt en onderhoudt een website m.b.t. mariene biodiversiteit, met gegevens van o.a. VLIZ en de RUG, die tevens gebruikt kan worden om data van de RUG te verdelen;
- onderzoeksprojecten: beide partijen houden elkaar spontaan en tijdig ("bij de eersten") op de hoogte van ontwikkelingen en nieuwe initiatieven in de voormelde onderzoeksdomeinen en geven de voorkeur aan onderlinge samenwerking.

Ook andere onderzoeksgroepen (andere universiteiten, andere onderzoeksdisciplines) zullen worden uitgenodigd om tot het afsluiten van dergelijk convenant over te gaan.

Ter zitting geeft prof. Schockaert (LUC) aan hierin geïnteresseerd te zijn.

DVZ heeft te kennen gegeven eventueel bereid te zijn een akkoord af te sluiten i.v.m. samenwerking van bibliotheken en uitwisselen van informatie (bvb. metadata). Het is ook wachten op een resolutie van het Vlaams parlement, waarin de samenwerking zou opgelegd worden.

5) VLIZ survey

De leden ontvingen per email een overzicht van de onderzoeksgroepen die zich akkoord hebben verklaard mee te werken aan de maandelijkse monitoringcampagnes (10 stations BKP).

Naast VLIZ (CTD profielen (temp. sal. en OBS), Secchi schijf lezingen en meteo), gaat het om volgende onderzoeksgroepen:

Wim Vyverman (RUG): phytoplankton (enumeration of major species), HPLC analysis of pigments

Lei Chou (ULB): TP, TDP, PO₄/DOP, TPP, TPIP, POC/PON, NO₃/NO₂/NH₄, BSi, DSi, Chla (fluorimeter)

Magda Vincx (RUG): nutrients of interstitial water

Patric Jacobs (RUG): sediment analyses

Patrick Roose (BMM): SPM and nutrients

Deelname van deze laatste is nog onzeker (hangt af van een bilateraal akkoord met duidelijke, praktische afspraken dat tussen VLIZ en BMM dient afgesloten te worden).

De maximum werkdruk is hiermee bereikt – er is geen tijd bijkomende metingen/staalnames.

Daarnaast worden seizoenale 13-uursmetingen gepland op stations 120 en 330, afwisselend. Hierbij zullen enkel CTD profielen en waterstalen genomen worden (SPM,

nutrienten, pigmenten). Voorts worden SS profiel data met de LISST 100 transmissometer genomen en (later, eens het toestel operationeel is) ADCP current profile data.

Er wordt nogmaals benadrukt dat deze campagnes uitermate geschikt zijn voor educatieve doeleinden (demonstraties).

6) Zeeleeuw en Zeekat

Jan Mees meldt dat het vaarschema van de Zeeleeuw voor 2003stilaan vorm krijgt. Een vergadering met BMM is gepland om bepaalde problemen met het invullen van het vaarschema van de Belgica voor 2003 te helpen oplossen.

De commissie noteert dat er een probleem is i.v.m. de inzetbaarheid van de Zeeleeuw voor wetenschappelijk onderzoek: het feit dat de Zeeleeuw in principe enkel dagtochten kan varen is verre van optimaal; continudienst van maandag tot vrijdag zou beter zijn.

Minister Van Mechelen zal het VLIZ mogelijks een bijkomend investeringskrediet gunnen, waarmee op korte termijn satellietcommunicatie aan boord van de Zeeleeuw kan geïnstalleerd worden, evenals een radioverbinding voor datatransmissie tussen de Zeeleeuw aan de kade en de kantoren van het VLIZ.

7) Datacentrum en Mediatheek

Collectievorming

Er loopt een nieuw abonnement: Cahiers de Biologie Marine. Alle back-issues van deze reeks werden zeer goedkoop aangekocht. Het VLIZ is de enige bibliotheek in Vlaanderen dat over deze titel beschikt.

De "Belgische Mariene Bibliografie": binnen het kader van dit project – dat tot de kerntaken van de VLIZ-bibliotheek behoort – zijn nu nagenoeg alle belangrijke seriele publicaties gescreend op marien, estuarien en kustgebonden werk. Dit alles wordt nu via IMIS inhoudelijk ontsloten. In het najaar zal een stageair van de bibliotheekschool enkele maanden aan dit project werken.

Ontwikkelingen IMIS databank

IMIS is herschreven met bijzondere aandacht voor een handige zoekfunctie en het toevoegen van nieuwe modules (o.a. habitats, dossiers). De web-interface moet nog geschreven worden. Verwacht wordt dat alles operationeel is tegen eind februari 2003.

Data-acquisitiesysteem Zeeleeuw MIDAS

MIDAS wordt uitgebreid met een rechtstreekse koppeling met het Meetnet Vlaamse Banken en met een module met CTD-casts. Erik Stienen meldt dat het OBS systeem tijdens zijn vaartochten slechts een kwart van de tijd operationeel is.

Binnenkort komt een applicatie on-line die de WOD98 (World Ocean Database) gegevens i.v.m. de Noordzee vrij beschikbaar maakt via de VLIZ-website.

8) Geplande activiteiten

Inzendingen voor de wetenschappelijke prijzen worden tegen 15-10 ingewacht. Zoals geadviseerd door de commissie werden dit jaar tijdig posters naar de onderzoeksgroepen gestuurd.

Voor het internationaal symposium 'The Colour of Ocean Data' hebben zich reeds 110 deelnemers ingeschreven.

De datum voor de volgende jongerencontactdag wordt vastgelegd op vrijdag 28 februari 2003. De formule zal niet wijzigen t.o.v. vorig jaar (volle dag met voordrachten op uitnodiging, postercompetitie, demonstraties en voordrachten door de laureaten van de prijzen).

Op vraag van Compagnie Het Zoute wordt een studiedag i.v.m. het Zwin gepland op 21 maart 2003. Aanleiding is de afsluiting van de viering '50 jaar Zwin' en de pensionering van de conservator.

De tweede elektronische MARBENA conferentie werd georganiseerd van 5 tot 22 september 2002.

9) Publicaties

Het vijfde nummer van de Grote Rede (met bijdragen over de het munitiestort op de Paardemarkt, over garnalenvisserij en over het weer aan de kust) werd verdeeld in juli en heeft heel wat mediabelangstelling gekregen. De zesde Grote Rede zal nog voor de zomer verschijnen. De vijfde Nieuwsbrief werd nog voor de zomer verspreid (met o.a. een voorstelling van de sectie Mariene Biologie van de Universiteit Gent, een artikel over de impact van baggerspeciellossingen op het milieu van de Noordzee en een interview met Frank Monteny). De volgende nieuwsbrief wordt nog voor het einde van 2002 gedrukt.

Als 'Special Publication' verscheen het relaas van de studiedag over de Baai van Heist (referatenmap). Op deze dag hield prof. em. Guy De Moor een gesmaakte voordracht over de morfodynamiek van de Vlaamse stranden. Momenteel wordt met prof. De Moor onderhandeld om in 2003 een VLIZ Special Publication te produceren met een neerslag van zijn kennis. Deze idee wordt enthousiast onthaald door de commissie.

Een nieuwe brochure (Nederlands en Engels) waarin de activiteiten van het VLIZ kernachtig worden voorgesteld zal gefinaliseerd worden tegen het COD symposium van eind november.

Een 'Europees' nummer van Ocean Challenge, met daarin een bijdrage van Jan Seys over de winning van offshore windenergie werd aan alle VLIZ-leden bezorgd. Georges Pichot is van oordeel dat in dit artikel onterechte kritiek doorschemert op de procedures die tot hiertoe in België gevolgd werden. Jan Mees benadrukt dat deze kritiek enkel slaat op de procedures (o.a. communicatie, voorlichting, openbaarheid van bestuur) en geenszins op het werk van BMM.

10) Projecten

Als antwoord op een vraag vanuit de commissie, meldt Jan Mees dat in 2003 verwacht wordt dat VLIZ 25% van de inkomsten uit projecten zal halen.

Jan Mees overloopt kort de voortgang in de verschillende projecten vermeld in de dagorde.

11) Vragen informatie en advies

Jan Mees wenst te benadrukken dat VLIZ steeds vaker om advies gevraagd wordt vanuit verschillende administraties en kabinetten. Deze opdracht is opgenomen in de statuten en in de beheersovereenkomst van het VLIZ. VLIZ vertrekt hierbij steeds van de beste beschikbare wetenschappelijke gegevens en neemt hierbij nooit standpunten in.

12) Varia

Rudy Herman brengt de tekst 'Beschouwingen over kustonderzoek' van Jean Berlamont in herinnering (zie verslag vorige vergadering). De voorzitter stelt voor dat Rudy Herman en Jean Berlamont zich nog eens bezinnen over de beste manier om dit terug op te pikken. Voorstel kan zijn om begin volgend jaar een ½ dag workshop/brainstorming te organiseren op een rustige locatie.

13) Volgende vergaderingen

De volgende vergadering van de Wetenschappelijke Commissie in 2002 gaat door op donderdag 12 december.